

ד.א.ס

מדינת ישראל
הכנסת ה-10

פרטי יו"ר מ"מ 2/3
מישיבת ועדת הכלכלה
סיווג ג' מ"מ במדף 8.8.50
משעה 11.00

ה פ ר ק ח י ו :

- היו"ר מ. ס. גדר
- ח. לנדמן
- ס. אונג
- ע. לביא
- א. חוסי
- א. דיקבטי
- צ. יהודה
- א. בהיר
- ס. ארם
- ד. וילבר

מ ד ז מ ג י ח :

ח. דינקלסלד - היועץ המשפטי.

ס ד ר - ה י ל י ח : א. גמר הדיון בדר"ח ועדת המסנה לענייני ערבים.
 ג. תיקונים בחוק הגנת הצומח (נוקי עזים)

היו"ר מ. ס. גדר:

פנתח את הישיבה.

ישנן הצעות מוסכמות על ידי אנשי הכנסת
 אונג ומרט, ובאחד כך ישנן הצעות חבר
 הכנסת אונג לחוד, והצעות חבר הכנסת ארט לחוד.

ס. אונג:

אני ניסחתי איזה שהוא פריאמבל, ואקריא
 אותו לתמיכתם.

"הועדה רותה צורך כזה להגות בצורה לבירור העלות הכלכלית של הסקטור הערבי בישראל להתרכז בתחילת דיוניה בטענה שיוק של התוצרת הערבית. היא טענה את ב"כ המטעלה והמטעל הצבאי, ב"כ המחלקה הערבית על הועד הפועל של האסדרות הכללית וגם ב"כ של הצבור הערבי. מסכמה את דיוניה שלא היה קובעת:

א. מסכו של הסקטור הערבי הכפרי בישראל העתיר מאז הקמת המדינה חסר חשיבות כלכלית. במיוחד גולט העתיר הזה בטעם שיוק שהיה נכון לפני הקמת המדינה לנתנים בהם רק חלק מצער של הפדיון הגיע לידי היצרן ולא היה קיים כל בטחון התוצרת תיווק.

2. המטעל הצבאי הרטה צורך כלל הבנה לבעיות הכלכליות המיוחדות של הכפר הערבי והחידל, בטענה הטענות על תקופה זו עדיין לא הוחזר השלום על כנו, לפי זה טענתם של הפלחים והעובדים בכפרים ולתקן את המצבם שהתגלו.

3. המצב הצבאי הטורר עדיין בחלקי הארץ המאוכלסים על ידי ערבים, הדורש פיקוח ואמצעי זהירות מיוחדים וכן ההבדל ברמת החיים והמחירים והוצאות הייצור בין הסקטור הערבי והיהודי בטרינה הבית לידי פתוח שטח שיוק טרוכז המבוצעת בעיקר על ידי חברות פרטיות כגון: "פיל", "המטפיים" ובחלקה הקטן על ידי קואופרטיבים. היצרן הערבי האנה שליטה זו על ידי שמובטחת לו טכירת כל תוצרתו. טעין בקבל טחיר מיוחד ליצרן הערבי שהוגו טחיר בטען העונה ונטוך טחחיר שהיצרן היהודי מקבל. מהתפרט בטחיר (או בחלקו) נוצרה קרן הנמצאת בידי האוצר ולפי הודעת שר האוצר יכולה לעמוד לרשות פתוחו של הכפר הערבי.

4. כיום הסקטור הערבי אינו תורם את תרומתו לצרכים הכלליים של המדינה עד כמה שזה מתבטא בתשלום מסים ישירים; גם השירותים הצבוריים שלו, "שירותי המרימות, החנוך הטעד מוחזקים בחלקם המכריע על ידי המדינה.

השיתוף לט לטעינות אלו מסכמת הועדה את דעתה בטענת השיווק של התוצרת הערבית ולקטן:

א. יש לעודד ולפתח את הקמתם של קואופרטיבים לטכירת התוצרת בקרב הצבור הערבי ולאחרים במסגרת אחת;

ב. יש להגות שיווק טרוכז של התוצרת הערבית שיאורגן על ידי יותפות עם הגורמים הממורגנים בסקטור הערבי. אין הועדה רותה את השיווק במסגרות הפרטיות הז "ל בטטה הרצויה והיא סחורת. את דעתה היא יכולה לטעם רק כעטה זמנית כל עוד יאורגנו הצורות הרצויות הביטורות;

ג. הועדה מטליצה על עודד הגורמים לפתוח הקואופרטיבה.

ד. בכדי לטנוע אי-טורים בשוק יש לקבוע טחיר טחיד של התוצרת בסקטור היהודי והערבי. מולט, בהתחשב עם ההפרט ברמת החיים והמחירים והוצאות הייצור בשני הסקטורים יש להפריט טחוז טטויים טטחיר הוצאות הערבית שיועבר לקרן מיוחדת;

ה. הקרן הזאת תהיה בידי המטעלה שתטמט בה, בהתיעצות עם נציגי הצבור הערבי, לטרכי הפיתוח של הכפר הערבי טבחינה כלכלית טסקית וכן לפתוחם של השירותים הצבוריים בתוכו.

חלוקת כטפי הקרן לטטרות הטונות מעטה בהתאם לצרכים בכל יתרכ וישוג.

היו"ר מ. בדר: איננו מבין למה מדוע על פריאטמבל
בהתאם להצעה של חבר הכנסת כהיר ביטיבה
המסדרונה, למטה, לצורך להקדים את ההצעות הפעילות אשר מבליטה הועדה,
וגם להסיר את הטכטה, או שהן יסגן הסתייגויות. אני מבין, שאין דעה
אחידה בנוגע לפריאטמבל, כי אחר חברי הכנסת מדע ולדונה היו מביאים
אותו יחד, כשם שהביאו הצעות אחרות. על כן, אני שואל אם ישנן הצעות
אחרות.

מ. מרט: אני קורא את הפריאטמבל שהכינותי.

1. הטענות שליחם אליהם הגיעה ועדת המטבה
לעניני הערבים - סיכומי הדיון והפניות - בנושאים על חוסר רב, שעמד לרשות
הועדה, במהלך דיוניה.

2. טקורות החומר: טקירות ותשובות על טוסרות
המטסלה, היועץ לעניני הערבים על יד ללכת רחש המטסלה, המטסל הצבאי;
תביעות וקובלנות לביטוח הכנסות, עם בדרך של עמילות או
הופעות לגופן; הסברים ותביעות של חברי הכנסת הערבים; טקירות בכתב
ובעל פה על האי כח המדור הכלכלי של המחלק הערבית על יד הועד הפועל
של ההסתדרות. (החומר על קובצות הפושלים הערבי הוגש במיוחד, עם גמר
הביירוטים); עדויות של תובע ערבי בזמן ביקור הועדה בג'לג'וליה
וטייב.

3. איננו להכחיל סמך החקלאי הערבי ומעמדו
הטוענים שופר כטידה טווימו. הולך ובעלת במלונה ברביית /סאץ ודלדל
את הטסק הפלחי; סטרו החקלאות בילה לתעניינות רבה כמסק הפלח דבקט
בכטה מטעמים לפיתוח ועידודו על ידו שהן מרטי, הדרכה וטיוע לפיכון
חקלאות הערבית; המטסל הצבאי סבלה בטייה לטוב לא רק בורה בטחוני, סרטן
ומפקח, אלא גם בורה טכוון ומגן מגד בלויי ירירות וקפוח הן במכירת
התוצרת והן בטמירה על סכר עבודה דאף על פי כן אין לום ספק, שהישוב
הערבי חי בשדינת ישראל בסימן הפליה אפוחת יתח לקיפוחים, טעה עוול
ושרירות - הפליה העומה פלסטר את עקרון היינונין וחוקה אחת לכל
זרחי המדינה.

4. מתפקיד הועדה היה לבטוח להגעים ולבצע
את העקרון הזה לתוכו על ידו גם כח המטסלו רבא כח המדינה. ולכן, היא
התעכבה גם בדיון האיון הזה על ענין מכירת התוצרת כדי לקבוע שהי
מידת ההפליה, אם היא בחוצה, או אם אפשר לבטל אותה מבלי שהדבר יגרום
בזק למשק בכלל, ויחד עם זאת יקל על המשק הערבי ויבטיח לו זיקה
למדינה.

מ. חושי: מדוע אנני דנימ על פריאטמבל?

היו"ר מ. בדר: ביני כח הקודמת היתה הצעה, שהועדה לא
תתפק בהחלטות, אלא תביא גם סיכום בקר
עם טעמו של הכפר הערבי אשר שופר טעמי קירט המדינה, ביחס לכל סיני
בילויים חירובים המופיעים בפריאטמבל של חברי הכנסת טוגם רגום.

אנינו בכמה כובע לויכוח עם יש צורך
בפריאטמבל, או לא. אנו מחליט על הצורה הפריאטמבל לפי דעת ארוב. על כל
פנים, אני חושב, שהיה צורך בפריאטמבל, אילו היינו מטכטים את כל
המטחים, ולא רק טטח אחד.

מ. מרט: אני חושב, שהיוסב רמא טיצה את הדבר
בסדק כולל אחד. פריאטמבל היה טוב, אילו
היינו מטכטים את כל בעיות המסדור הצרבי.

חבר הכנסת מנוח כותב על מה שזוטר, אבל זהו רק חלק של התמונה, כי אריסים עדיין ישנם, "שליש היבול" עדיין קיים, החשבונות עם האטורופוס על הרוב, עדיין קיימים, וכו' וכו'. על כן, אני מציע, שהפריאמבל ישמש רק פתיחה להצעותיו.

ח. לנדאו: שלא לדבר על כל העניינים הכרוכים בפריאמבל, והנמוך הוא פשוט מאוד: בישיבה האחרונה סיכמנו פה אחד, כי "טענה אנו מצאנו כיחוס למסקנות על השיווק, כי עדיין לא קבלנו מהמסלול את הקו הנדרש עלה לגבי הסקטור הערבי. פתרון הבעיות הערות של הסקטור הערבי, תלוי-וור גם כן היתה דעת הרוב- במדיניות הממשלה שיטודה הוא, בטחון לגבי הערבים. על כן, אין מקום לפריאמבל חלקי. אנני זוכר שדובר על פריאמבל. דובר על סיכום ההצעות והתעורר טפק אם כדאי להעביר אתהסיכום לממשלה. אני טבור שאין מקום לפריאמבל, אבל אם החברים טבורים אחרת, יהיה צורך להרחיב את הפריאמבל על הבעיה כולה.

צ. יהודה: לי נדמה, שאם אנו מדברים על קטע אחד בלבד, הפריאמבל צריך להיות סותאם לקטע זה בלבד ולא לקטעים אחרים. לי נראה, שיש צורך בפריאמבל אשר צריך להתרכז כולו על הנושא הנדון, והיות וחבר הכנסת ארס כלל בתוך הפריאמבל שלו טטחים אחרים, צריך להוציאם.

היו"ר מ. בדר: למען שחרר את היועץ המטפטי, אני מציע, לעבור עתה לתיקונים בחוק הגנת הצומח (בזקי עזים).

ח. זילנקמלה: אני מצטער מאוד שלא השתתפתי בניסוח הסופי של החוק הזה ואגב דיון בטופס הסופי נתעוררו גי טפקות בכמה מקורות.

אחיקון הראשון הוא, בסעיף 7. בסוף סעיף זה כתוב: 2 טחיר קבוע, או שיקבע על ידי השלטונות המוסמכים. לא יתכן לומר בחוק: טחיר שיקבע על ידי השלטונות המוסמכים. בחוק צריך לומר מי הם השלטונות המוסמכים, אשר יקבעו את הדבר הזה. אי אפשר לדבר בחוק בלעדין סחמית.

סחילופי הדברים שהיו לי הבורק עם יוטב ראש הועדה הבינולי שכונת השינוי היתה, שהמחירים יקבעו לפי כללים סטויטיים, ולא על ידי המפקח שיקבע אותם באופן אינדובידואלי. אם זוהי הכוונה, אני מציע לומר, שהמחירים יקבעו לפי כללים שיקבעו בתקנות. כלומר, בחוק נתנה לשר החקלאות סמכות להתקין תקנות, ולכן הוא יכול לקבוע בתקנות אלו לא טדי חוק, אלא באופן כללי לפי מה יאריכו את העזים, והמפקח יעשה אפילציה של הכללים האלה לכל טקרה ומקרה.

בסעיף 6, יש צורך בשינוי בנוסח. בנוסח הסופי כתוב: "המפקח בכל עת להכנס לתחומי כל חצר..."

אני מציע לשינוי תיקונים לסעיף זה. החוק אינו מכיר במוטד שנקרא רעות מוניציפלית, אלא רק בעיריה ובחיות סקוטיות. על כן אני מציע להשתמש במונח המטפטי - רשות סקוטית.

תיקון נשני. כאשר בסחתם: "לתחומי כל חצר" אני טבין שהתכוונתם: לא כל שטח בית, ואם זו היתה הכוונה, צריך להגיד זאת. אני מציע לכתוב: לתחומי בית או חצר. ניסוח זה יגרום גם לתיקון טתאים בהתמינות של חבר הכנסת לנדאו לסעיף זה.

תיקון נוסף הוא בטעיף 8(ב). הניסוח
שנתקבל, אינו ברור ומידה מספקת. לפי טעיף זה מתבקש בית המשפט
לעשות פעולה אחת. הוא צריך לקבוע אם המחיר יוחזר כולו או חלקו.
אם כן, בית המשפט צריך לעשות שתי פעולות: ראשית, לקבוע את המחיר,
ואחר כך לקבוע אם יוחזר כולו, או מקצתו. על כן אנו צריכים לתת
לבית המשפט את הסמכות לקבוע את המחיר.

אלה הם התיקונים בגוף החוק, ועתה יש
שאלה בחוק נוסף שהועבר לוועדה יחד עם חוק זה - חוק לתיקון פקודת
הרעיות (מתן רגיונות). ישנה פקודה משנת 1946 המטפלת במתן רגיונות
ונותנת לסטלה סמכות להכריז על שטח מסוים כשטח שהרעיה בו נתונה
לפיקוח, ונותנת סמכות לתת רגיונות רעיה במסחים אלה. חוק הגנת
הצומח (נזקי עשים) שנתקבל על ידי הוועדה מטפיע על חוק זה. הוא קובע
דינים שונים לעזים ולכבשים ומפלה את העזים לדעה. לא יתכן שרעיה
העזים תוסדר על פי שני חוקים. על כן, אני מציע, שמיום שחוק העזים
נכנס לתקפו יסחק כל דבר בחוק לתיקון פקודת הרעיות המייך לעזים,
וישארו בק הדברים הנוגעים לכבשים. על ידי כך יהיו שני חוקים:
אחד לעזים ואחר לכבשים. מטעמי מיושב ראש הוועדה חטט, שעל ידי
סחיקת העזים מחוק זה/ תלל האפשרות למתן רגיונות לרועים. הפנתי
את תשומת לבו של היושב ראש לטעיף 4, אשר נוסחתו היא כל כך גמישה
וכל כך רחבה שאין דבר הקשור ברעיה עזים אשר החקלאות אינו יכול
להתירו בגבולותיה. לכן, אני מציע לחוק מהחוק החדש כל דבר הנוגע
לעזים ולהוסיף, שבה מחיקה זו נכנסת לתוקפה בראשון לינואר, 1951,
כדי שתהיה התאמה בין שני החוקים.

היו"ר מ. מ. בדר: אני רוצה להדגיש, שאיננו נכנסים מחדש
לייכוח על חוק זה, אלא אנו צריכים לברר
את הנקודות הבאות: בטעיף 6 מציע היועץ המשפטי את הנוסח: לא
יכנס ספק לתחומי כל בית. תיקון שני אשר מציע היועץ המשפטי הוא:
במקום המלים: רשות טונציפלית, או שגי עדים, לכתוב את המלים: רשות
טקוטית, או שגי עדים.
אני חולב, שצריי לקבל את התיקונים האלה
מבלי כל ויכוח.

ש. לביא: אצלי מתעורר ספק לגבי כל החוק, ועל כן
הרבות לי הסתיבות על החוק כולו.

היו"ר מ. מ. בדר: בטעיף 7 ההצעה היא, במקום המלים: במחיר
קבוע, או שיקבע על ידי השלטונות הטוטמכים,
לכתוב: מחיר שיקבע לפי הכללים שיקבעו בתקנות.

ח. לנדאו: אני מתנגד להצעה זו. אנו חוזרים למעשה
להצעה הראשונה, אלא שהפעם דרך הלת אחרת.
לפי טעיף זה ראוי שר החקלאות להתקין תקנות, שמסדר העזים שתוחזרנה
יקבע על ידי המפקח, לפי ראות עיניו, כי הניסוח אינו מונע אותו
מלעשות זאת.
משרד האספקה והקצוב.

א. בהיר: אני מקבל את ההצעה הזאת.

היו"ר מ. מ. בדר: אני אינני מסכים להצעה זו, כי משרד האספקה
והקצוב קובע את מחיר העז השחווטה לבשר.
אני חושב, שקביעת המחיר על ידי משרד החקלאות תהיה יותר לוגית
מאשר מחיר הבשר שיקבע על ידי משרד האספקה והקצוב.

נתקבל ה ההצעה, שהמחיר יקבע על ידי
משרד החקלאות.

א.א.א. חושי: מטעמי זהירות, מני סציע/ האחד לקבע על ידי סידור החקלאות לקביעת הסחירים יהיה שמאי.

צ. יהודה: מני מתנגד להצעה זו, כי המושג שמאי מחייב, שיבדקו כל עניניו.

הצעת חבר הכנסת אריה חושי - ב ד ח ת ה.

היו"ר ס. בדר: תיטיב נוסח הוא בסעיף 8(ב), שבית המטפט יקבע את מחיר העצים וכן יקבע את יחזור כולו, או סקצתו. מני מציע לקבל את הנוסח שהציע היועץ המטפטי, כי הוא טובע אי-בהירות.

ההצעה ב ת ק ב ל ה.

היו"ר ס. בדר: ביתו לחיקון בחוק לחיקון פקודת הרועים (מת רשיונות) יטב חלוקי דעות ביני ובין היועץ המטפטי. היות ואני יודע, כי מלבד רשיונות רעיה יטב גם רשיונות לרועים, מני מקבל את הסברו של היועץ המטפטי, אבל אינני מקבל שטבו צריכים לסטוך על הנסחה הכללית והרחבה של סעיף 4. (קודם את סעיף 4). מני בעד זה לתהיה נוסחה ברורה. מני מציע שבסעיף 4 יאמר: עד החקלאות, בו אדם מהורגה לכך על ידו, רשמי להתיר בכתב החזקת עצים, בתנאים שיקבעו בכתב. הזמא מדי זלמח רשיונות לרועים, כי בדרך כלל הרשיונות לרועים הם על בעל העצים. אין בזה כל שינוי לגבי כוונות היועץ המטפטי. זהו רק ביטוח יותר ברור.

ח. וילקנפלד: מני יודע, שמני סמתכן בזה שיטעמו אותי שמני עומד על קצו של יוד. מולט, בעוד שמני טטכית לגופת של הדברים שאמר היותו רשמי, אינני טטכית על ידי הוספת הטלים הללו המצב יהיה יותר ברור, להפך, אם הכוונה היא לא לחייב לתת רשיונות, מלך רק לתת טטכית לתת רשיונות.

היו"ר ס. בדר: כפי אשר החקלאות רשמי להתיר בכתב החזקת עצים ורעיהן, כך יהיה רשמי לתת רשיונות לרועים לפי התנאים שיקבעו בחקנות.

היועץ המטפטי ח. וילקנפלד: זאת מוזרת, שהיא סתירה רעיה.

צ. יהודה: לדעתי, הנוסחה שמציע יוטב רשמי הועדה שיוותרת לגמרי. החוק מוסר שכל הטחזיק עזים, מקבל רשיון להחזקתן, ואני יט סעיף האומר, באיזה תנאים סותרת רעיהן. לפי החוק, בעל העצים אינו חייב להיות הרועה. הוא יכול להחזיק רועה ולתת לו מעודה המעדיה שייכות לו ועל ידי כך אי-אפשר לעשות לרועה שום דבר.

ח. וילקנפלד: מני יוטב, אם יש איזה שהוא דבר שמתם רוצים אשר החקלאות יוכל לעשותו, רשמי לא יוכל לעשותו בגבולות הנוסחה של סעיף 4. אם התשובה לשאלה זו היא שלילית, הנוסחה היא טובה, כי כל דבר שמתם רוצים שהיא יתיר, הוא יוכל להתיר לפי הטטכות שנתתם לו.

היו"ר ס. בדר: השאלה היא, אם יש רשמי לתת רשיונות לרועים. אם זה כך, הרי זה צריך להיות בחוק.

ח. וילקנפלד: בחוק הקיים ישנו סעיף המוסר, שמפטר, מבלי לתת כל טיבה טהור, לטוב לתת או לחדש רשיון. כלומר, גם בחוק זה מועדקת טמכות רלתי מנגבלת לרשות המטונה לתת, או לא לתת.

היו"ר מ. ס. בדר: אנו שאלתי, אם ישנו נוהג שנותנים רשיונות לרועה או לבעל הסדר?

ח. וילקנפלד: איננו יודעים מהו הנוהג, אבל כל נוהג אינו אלא יראה לחייב, מפטר יהיה לעשות זאת בתחומי סעיף 4. כלומר, בסעיף 4 אין לנו דבר הטחייב שינוי הנוהג.

צ. יהודה: איננו מבין מדוע כל הויכוח הזה. בעבר היה נהוג לבעל העדלתן לרועה פתקה ועל סך פתקה זו יכל הרועה לרעור את העיט באי צוריו הסותרים.

היו"ר מ. ס. בדר: אנו מבקש לרועה מוטמכת של היועץ המטפטי: האם על סך המתקן הזאת, שטיטה כעין רשיון מיוחד לרועה, יהיה לנו החקלאות ישטי לתת רשיון לרועה?

ח. וילקנפלד: החלטה היא חיובית. דעמי - כן.

היו"ר מ. ס. בדר: אנו חוזרים לסעיף הקודם - מטקנות ועדת המינה לעניני עיבים.

מ. אומא: אנו בלעה, שהיי רצוי להרף למטקנות איזה שהיא פריאמבל.

א. בהיר: אנו אינה מענינת המלה כיצד נקרא לזה: פריאמבל, או שם אחר. אנו רוצה שאנו נסכם את הדברים החיוביים שנעשו בכפר הערבי.

היו"ר מ. ס. בדר: אנו חורב, כה אין צורך בפריאמבל, כי פריאמבל צריך להתיחס לכל הבעיות ואנו לקחנו רק קטע אחד של הבעיות. לעומת זאת אנו מציע לכתוב דברי הסבר, כפי מעושות המטלה והכנסת בלעה שהן מוציאות חוק. איננו משלה את עצמי לדברי ההסבר לתקבלו מה אחד, אבל זה עלול לקצר את הפריאמבל. על כן אנו מציע, שבמקום פריאמבל יכתבו דברי הסבר שיבואו לאחר הסעיפים שנגיע עליהם להסכם בכוח החלטת הרוב.

א. חוסי: אנו מצטרף לדעת היושב ראש, אבל אנו מציע, לדברי ההסבר יהיו רק לקטע הנרון עתה. אנו מציע את הנסוח הבא לדברי ההסבר, אשר לי איננו משנים, אם יכתבו בהתחלה או בסוף ההצעות:

"ועדת המטה החלה בבירור בעיות שננות הנוגעות לכפר הערבי.

לאחר יהודעה שמעה את הגורמים הטונים,

הגיעה לידי מטקנה, כי מצבו של הכפר הערבי יופר בהרבה עם קום
הטרינה.
יחד עם זה הוברר כי ילנה שורה שלמה
של בעיות הדורשות פתרון.

הועדה הספיקה להגיע לעת עתה לסכומים
רק בבעיה אחת - בעית שינוק התוצרת הערבית.

לאחר שבכתבה את דברי ההסבר האלה, יכתב
הסיכום כפי שבכתב על ידי חבר הכנסת מונא.

ט. ארס: אני מעד דברי הסבר לאחר שבקבל את
ההחלטות, כי אחרת כל הפריאטבל יסול
את ההחלטות. אם נקבל החלטות, אזי דברי ההסבר מסבירים אותן.
לכן, אני רואה את ההצעות האלה, כהצעות מניסוח הנאותות הטובה ברורה.

ט. וילנר: אני חושב שאין סקום לפריאטבל, כי לא
היה דיון על כל הבעיות, וזו אפשר להקדים
פריאטבל על חלק מהבעיות. מתפקיד הועדה היה לדון בבעית המיעוט
הערבי בטרינת ישראל. אני מציע לא לדון עתה, לפני הפגרת בעקרונות
השינוק הפריאטבל, כי זה יקבע את כל אישורו לשאר הבעיות.

ברצוני לציין, שה ביחס להחלטה שנתקבלה,
שיוטב ראש הועדה יברר עם יושב ראש הכנסת את תפקיד הועדה בבעיה
זו. בדקתי את כל הפרטיכלים של הכנסת ויש מדובר על בדיקת מצבו
של המיעוט הערבי בישראל ללא כל פרטים. נשאלת האלה מדוע הועברה
בעיה זו לטיפול בוועדת הכלכלה. הויכוח בכנסת לאיזו ועדה להעביר
את הבעיה הזאת היה סתוך כך, שהנדון היה לא בבעיות כלליות בלבד,
אלא בכל הבעיות. סתוך כך, אני חושב אין סקום לדבר על הקדמה או
עקרונות איזה שהם, אלא אם רוצים להביע לפני הפגרת למשהו קונקרטי,
עלינו לטפל ביטיבה זו רק בשאלות שינוק התוצרת הערבית, סתוך טגמה
לדון בכל החר הבעיות אחרי הפגרה.

ט. מונא: אני סוכן לקבל את הצעת היושב ראש שנקח
את זאת כדברי הסבר שיבואו אחרי ההצעות,
אבל אז צריך לנסח את ההצעות מחדש. בסעיף ג', למשל, אני סוכן
להוסיף את הסלים הכמות: תוך ידיעה שהדברים היו צריכים להתרכז
בצורה כזאת בהתחלתי.

היו"ר ט. בדר: אני מציע שנחליט: מונא, או דברי הסבר.
אם נחליט על מונא, בצטרך לדון בו. אם נחליט
על דברי הסבר, נצטיף לעבור להחלטות.

ח. לנדאו: ברצוני להעיר לדברי חבר הכנסת אבא חושי,
אשר נזכר פריאטבל, אבל למעשה מציע לתת
פריאטבל בצורת אחת - בצורת דברי הסבר. דברי הסבר זה פריאטבל. טעתי
מחבר הכנסת בהיר מייחס אחד, שארצין לתת בטוי לעובדה שאנו באים להציל
את הכפר הערבי מהסחר הפרטי. זאת אחרת, שאנו באים לגנות את העובדה
שבכפר הערבי היה קצר עם הסחר הפרטי. שאלה זו עדינה מאד ואינה קטורה
בענין הנדון.

לדעתי, אנו צריכים להצביע על תיקונים
מבלי לציין את המצב שהיה בעבר. אני מסכים לביטול הסדנפוליציה
באופן עקרוני, אבל יל לנו להתעלם מכך שתהיה מונופוליציה מרויטת.

עלינו להתפק בהחלטות בלבד, כל עוד לא
בררנו את הטריניות הכלליות לגבי הערבים.

ו. לביא: לדעו, כי ארון בדברי הסבר, אשר צריכים לבוא אחרי ההחלטות. כמובן, שעלינו לברר אלו החלטות לקבל, על חבר הכנסת מרוב, או על חבר הכנסת אהם.

ז. יהודה: ראוי בכל זאת רוצה לנסות להשיג הטכטה כללית למבוא. מני מבקש את חברי הועדה לקחת בחשבון, כי בשעת הויכוח הכנסת על ענין הערבים נשמעו מפי "מישהו" כל מיני השמצות על פעולת היהודים כלפי הערבים. השמצות אלו יכולות להגביר את המבטאים, ולכן, מני שואל: מי מאתנו מעוניין, שלאחר פועלת הנשנה דנה בדקה את הענינים ומצאה שחלק מהם תוקן וחלק עדיין תוקן תיכון, להם לפרסם דברים אלה. מני פונה אל כל הסיעות הציוניות שמדינות הן מהאופוזיציה והן מקקואליציה לעמוד בגד השמצות אלו. אשר הטילו על כבד חבר על מדינת ישראל. מילוי השמצות אלו לא היה בשמחה, לא הייתי מעלה על דעתי להגיע פריאמבל. אולם, לאור עובדה זאת אין לנו האופן מצפוני רשות אחרת, כי אם קודם כל לקבוע את כל העובדות המעשיות ועל ידי כך להסיר את הכתם שהוטל על מדינתנו. מני מבקש את חברי הועדה להצטרף לדעה שצריך להיות פריאמבל.

ח. לנדמן: דמי בני קודה זו?

ט. יהודה: בקח את עמי הפריאמבלים שנוסחו על ידי חברי הכנסת ארם ומרוב. ונחליט מה צריך להכניס לפריאמבל ומה לא.

א. בהיר: חלק מהדברים אשר ראיתי לומר, במסגרת כבד על ידי חבר הכנסת מני יהודה, אבל בכל הוועד, מני מבקש את החברים לט לשכת את הדברים ששמענו בכנסת. מה לא נאמר בכנסת, על מה שעושה המדינה בגד המיעוט הערבי? אינני מדבר על דברי חבר הכנסת ארם, כי גם הוא מעלה בפריאמבל שלו את הדברים החיונים שנעשו. בדי שמתקבל החלטה: ללית, מני מוכן לקבל את הפליה שהגיע חבר הכנסת ארם: "במידה מסוימת". עלינו להגיע לידי ניסוח אחיד של הפריאמבל. ישנה דברים שבהחלט לא יוצאים, אבל את הדברים החיונים שאפשר לציין, צריך לציין.

ב. חושי: ברצוני לעשות בסיון להשפיע על הדברים שיסכימו להצעת היושב ראש, שדברים אלה יאוייבו כדברי הסבר ולא כמקדמה, אם כי בלאו הכי יש נוהג בכנסת שכל הודעה היוצאת מה הכנסת אינה יכולה להיות מלווה בהקדמה אלא רק בדברי הסבר. אם נכתוב דברי הסבר, יותן להם פרסום בגוף החוק. מדוע מעוניינים ליצור תמונה מזויפת ולא את האמת כולה. אנו מעוניינים שהאמת כולה תאמר ילח תסלף את תמונת המציאות, ויחד אם זאת לא תביא ברוק למדינה. אם כך, זה ירול לבוא רק בצורת דברי הסבר, או בגוף ההחלטות, אבל לא כמבוא.

ברצוני לשכנע את חברי מני יהודה, לביא ובהיר שיסכימו לדברי הסבר.

מני מוכן לקבל את דברי חבר הכנסת ארם, שאפשר היה לסדר סדרו אחר במשולש, אבל ברור שהיה הכרח בהסדר מדי.

מני מבקש את חברי חבר הכנסת וילנר בענין זה, כי אנו רוצים על הסקנות של שחח אחי בלמד. בשחחים אחרים, אנלי תהיה דעה מחידה, ומולי ההליכה דעות שונות. לי למשל, ישנה דעה שה-160 אלה ערבים המצביעים במדינה, את קודם כל אנשים חיים. מני, למשל, רוצה למנוע בעד כמה דברים, כמו, הפליית קרקעות, כל מיני אמצעים להפוך

אנשים לנפקדיה בשעה שאינם נפקדים, אני בעד זה, שבמקום שכפר ערבי
מפריע לענייני בטחון, נעכירו למקום אחר, אבל במקום שאינה קיימת
שאלת בטחון, אלא יקיימו סטויים ועובדין לכפר זה - מתנגד לכך. אני
חושב, שהיו הפלילות הלפי הערבים, אבל לא רק מצד הממשלה; אני רוצה
למנוע בעד הפלילות, אבל לא מתנגד להן אם הן תבאנה ממחיצת האינטרסים
של המדינה, בתוסף אלוי וחוקי.

אנו עשויים חלק קטן של העבודה, אבל
גם אנו עלינו להתייחס לידועת הצבור, עלינו לפלח את המציאות בדיוק
כמו שהיא, ולא מבחינת העלמה האמת לבטל את המציאות החיובית. לכן,
אני מוסיף, כי דברים אלה צריכים להיות לבית המגורים הסגור להחלטות, כי
בדברי הסגור אין דעה מ"עוט.

ח. לנדאו:

זמן טועה.

א. חוסי:

אני מדבר על מה שהיה עד עכשו בכנסת.
המתיגויות ישנן להחלטות. המתיגויות
אין בדברי הסגור, ועל כן אני חושב כי צריך לעשות כמעט מכסימלי
להגיע לדיסקציות בעניין דברי הסגור.

ב. ריקנטי:

כל הדיון שהיה בכנסת בקשר עם בעיה
זו, גלוי וידוע לכולם. אני חושב,
שבמור סגור צריך לשטט קיצור הדיון בכנסת.

ג. ארם:

כפי שידוע לכם, הכנסת מטיימת את
מזמנה הגדולה בעוד יומיים. ברור,
אפוא, שענין זה לא יובא בפניה, אלא רק לאחר הפגרה. בינתיים
מעכבה הממשלה ביצועה של מה שענייני הקטרויים עם הקרן.

לדעתי, אין צורך להגיש לממשלה דברי
הסגור, אם כי אני מחייב את דברי הסגור במלל. אני סוכן לתת חומר
הרבה יותר חיובי מאשר נתן סגור הכנסת חוסי. האסגור הטוב ביותר
הוא, שכל פלח ערבי יכול לקנות קרקע במדינת ישראל, והממשלה רוצה
לבטל את המדינות.

אני חשיע, יהיו בקבל את ההצעות
ולאחר הפגרה צדון נתיבו של הכפר הערבי, כי אנו צריכים להביא
את ההחלטות שתתקבלנה לממשלה.

ד. יהודה:

אילו לא עמדה מאחורינו בקורת מסייפה
על ענין זה, הייתי מוותר על דברי
ההסבר, אבל אני יכול לטעון את הדבר הזה, כי אני יודע בטקצת,
כמה הגזמה וכמה הי-יוטר ריזוס למדינה ולעם היו בדברי הממשלה.
אני רוצה זאת כזכרת סוטויי, שאנו נגידו איזה דבר אשר יכחיש את
כל ההשמצות. אני בני יודע מדוע חבר הכנסת ארם, אשר לדעתי, צריך
להיות בעד זה, לוחו בגד.

אני מתנגד להצעה של ב"כ הקומוניסטים
בישראל - סק"י, לא להחליט היום בענין זה, אלא להשאיר זאת עד
לאחר הפגרה. אנו מברחים להגיד שטחו בכנסת ולו רק בכדי לנקות
את עץ ישראל הסוכן מאף ההשמצות שהושלו בגדו.

ה. בדר:

ברצוני לשפול את חברי הועדה אם הם
מוכנים להיות מעסיים. אם התשובה
היא חיובית, וברצוני לעזור לממשלה להסדיר קטע מסויים מענייני
המשק הערבי, עלינו לסכם היום את ההצעות ולהגישן לממשלה בתוספת
סכת לוגי.

אנני חולק, כי אנני יכולים להגיש
לידי נוסחה מסוימת של דברי ההסבר, המאפשרים את המציאות כמו שהיא.
אולם, אם תהיה דעת מיעוט, אנני מציע שגם אותה נעביר למטעלה.

ח. לנדאו: אנני מסכים שנעביר את ההחלטות למטעלה
בתנאי שהיא תפרסם גם את דעת המיעוט.

סיו"ר מ. בדר: אנני חייב, ואם ככה מחברי הועדה ישבו
וילנסון לכתוב דברי הסבר המתקבלים על
דעת כולם, נוכל למצוא נוסחה מסוימת.

א. בהיר: אנני מציע, שהחברים: ארם, אונא, חושי,
לנדאו, ויושב ראש הועדה ינסחו את דברי
ההסבר ויביאו אותם לישיבה מיוזמת אנני מתקיים סדר.

א. חושי: לא ייתכן ש-4 חברים ינסחו את דברי ההסבר.
אנני מציע שחברי הכנסת אונא וארם ינסחו
דברי הסבר קצרים, הנוגעים אך ורק לענין שיווק התוצרת.

ח. לנדאו: אנני מציע להסתפק בדברי ההסבר במשפט אחד:
לאחר שמעבר של הסדר הערבי שופר וכו' וכו'.

א. בהיר: אנני מציע, שהיושב ראש בלבד ינסח את דברי
ההסבר, מתוך הפרימטבלים שנוסחו על ידי
חברי הכנסת אונא וארם.

ההצעה נתקבלה.

הישיבה נועלה בשעה 11.15